

Datum

29 juni 2023

Onderwerp

Inbreng VNG WGO Wet nieuwkomersvoorzieningen Onderwijs dd. 3 juli

Geachte dames en heren,

Maandag 3 juli vindt [het wetgevingsoverleg](#) over de *Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen en de zorgplicht voor gemeenten (36373)* plaats.

Gemeenten en onderwijs kunnen de vraag naar nieuwkomersonderwijs niet meer aan. Op dit moment zitten ongeveer 4.000 kinderen thuis door gebrek aan personeel, gebrek aan onderwijshuisvesting en door het vele verhuizen van de kinderen. Dit is een onacceptabele situatie.

Deze wet voorziet in regelruimte voor een tijdelijke nieuwkomersvoorziening in een noodsituatie waarbij een te grote groep kinderen geen onderwijs ontvangt. Gemeenten zijn niet enthousiast over deze tijdelijke voorziening. Zij kan niet in de plaats komen van het nieuwkomersonderwijs.

Het grote probleem zit vooral in het ontbreken van adequate financiering. Zo krijgen gemeenten slechts een jaar extra bekostiging voor Oekraïense kinderen. Het nieuwkomersonderwijs houdt immers niet op, juist nu moeten we doorzetten. De overige financiële instrumenten van het ministerie van OCW zijn ontoereikend. Daarom is een financieel onderzoek naar de kosten van gemeenten en de regelingen noodzakelijk, zodat duidelijk wordt voor welk bedrag gemeenten door de minister gecompenseerd dienen te worden.

Tegen deze achtergrond vragen wij nadrukkelijk aandacht voor:

1. Goede financiële voorwaarden;
2. Noodzaak voor structureel nieuwkomersonderwijs
3. Aanwijzingsbevoegdheid

1. Goede (financiële) voorwaarden

Wij roepen u op bij de minister aan te dringen op goede financiële voorwaarden voor het nieuwkomersonderwijs, met nadruk op onderwijshuisvesting en voldoende personeel. Dit is niet alleen nodig om het nieuwkomersonderwijs te realiseren maar vooral om de noodzakelijke stap te zetten van tijdelijk naar structureel nieuwkomersonderwijs.

Het huidige budget is, zoals we hierboven al stelden, niet toereikend. De VNG is met het ministerie van OCW in gesprek over een financieel onderzoek naar het in beeld brengen van de kosten van gemeenten en de regelingen van OCW. Het zijn kosten voor zaken als onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en leerplicht. We vinden dat de minister van OCW het onderzoek dient uit te voeren en dient te financieren, zodat hij het benodigde budget bij inwerkingtreding van de wet beschikbaar kan stellen. Ook de Raad van State vraagt in haar [advies over de spoedwet](#) aandacht voor de financiële kaders.

In dit onderzoek moet rekening gehouden worden met de ongelijke spreiding van het nieuwkomersonderwijs over het land. Het nieuwkomersonderwijs heeft namelijk een regionale functie waardoor geen gemiddeld beeld van alle gemeenten gegeven kan worden. Verder verschilt het per gemeente of de kinderen in bestaande groepen opgenomen kunnen worden en of er een nieuwe locatie nodig is. Dit is afhankelijk van de beschikbare leerkrachten en de lengte van de wachtlijsten.

2. Noodzaak voor structureel nieuwkomersonderwijs

Het is moeilijk te voorspellen hoeveel kinderen op welk moment nieuwkomersonderwijs nodig hebben. Het wetsvoorstel geeft onderwijs en gemeenten alleen in noodsituaties de ruimte om de onderwijsuren te verminderen en soepeler om te gaan met de functie-eisen van de leerkrachten. Deze flexibiliteit is nodig, maar is naar verwachting niet genoeg om het probleem van de onderwijshuisvesting en het lerarentekort structureel te ondervangen. Terwijl dát juist nodig is: structureel kwalitatief goed nieuwkomersonderwijs met professionele NT2 docenten dat al naar gelang de behoefte gemakkelijk uitgebreid kan worden.

We willen alle kinderen goed en stabiel onderwijs geven. Wij zijn daarom tegen de vele verhuizingen van kinderen van nieuwkomers. Na elke verhuizing staan kinderen onderaan de wachtlijst. Dat leidt tot onderwijsonderbrekingen die schadelijk zijn voor hun sociale en emotionele ontwikkeling. Denk daarbij aan:

1. Een groot aantal kinderen heeft extra zorg-/onderwijsondersteuning nodig, zoals een-op-een-begeleiding die naast groepstherapie gegeven wordt. Dit legt een extra druk op het personeelstekort.
2. Kinderen van nieuwkomers die binnen het Passend Onderwijs (SBO+ of SO) een plek dienen te krijgen. Nieuwkomers-onderwijs is daar niet geschikt voor, zomin overigens als het bestaande SBO+ en SO.

3. Aanwijzingsbevoegdheid

Tenslotte willen we u meegeven dat gemeenten geen uitgesproken opvattingen hebben pro of contra de aanwijzingsbevoegdheid. De aanwijzingsbevoegdheid lost de werkelijke problemen overigens niet op: de ongelijke spreiding over het land, het lerarentekort en het gebrek aan onderwijshuisvesting. We vinden het wel belangrijk dat deze bevoegdheid niet aan gemeenten wordt toegewezen als blijkt dat onderwijsinstellingen niet kunnen in plaats van niet willen.